

Les portes de Berlín

Ningú no sap si el canvi climàtic es mou amb el mateix ritme que l'ésser humà proposa per prendre mesures per tal de paliar aquest fenomen.

Deu ser part de les incerteses científiques, incerteses que convertiren la primera conferència de les parts del Conveni Marc de Canvi Climàtic, propiciat per les Nacions Unides, en un exercici de *realisme polític* i, possiblement, en una ocasió, una altra, de la qual caldria penedir-se d'haver malgastat. Però aquest és un sentiment renyit amb la política i pocs dels qui tingueren a les seves mans la responsabilitat de prendre decisions a Berlín miraran enrera amb nostàlgia. El cert és que Berlín obrí en canal el cos de mesures dissenyat a la Címera de Rio de Janeiro i li reajustà les vísceres. No serà la primera vegada —ni l'última— que això passi en els pròxims anys. No queda clar, tanmateix, com interseccionaran aquests reajustos, dictats per criteris de cautela política, amb la pressió social que obligui a posar en una perspectiva diferent el model energètic que ens porta a interferir, en escales encara no clarament dilucidades, amb el sistema climàtic del planeta. Berlín obrí moltes portes i no totes deixaren passar una brisa primaveral. Els països industrialitzats, per començar, aconseguiren eliminar una de les dates límit —l'any 2000— en la qual havien de prendre mesures per estabilitzar i reduir les seves emissions de CO₂ als nivells de 1990, i n'aparegueren tres de noves: 2005, 2010 i 2020. En aquesta última, segons el Grup Intergovernamental per al Canvi Climàtic, l'organisme de l'ONU encarregat d'estudiar si s'està produint un escalfament global i les seves possibles conseqüències, ja estarien ben endinsats en el sender de les variacions climàtiques causades per la contínua emissió a l'atmosfera de gasos d'origen antropogènic que potencien l'efecte hivernacle. A canvi d'aquest endarreriment en l'adopció de mesures, els països industrialitzats acceptaren una realitat indefugible: que els països en desenvolupament no estaven obligats a reduir les seves emissions ja que

aquestes són encara molt inferiors a les dels rics i, per altra banda, tenen en el seu haver les denominades *emissions històriques*: totes les acumulades per les nacions industrialitzades al llarg dels últims 150 anys (el CO₂ roman a l'atmosfera al voltant de 100 anys). De fet, el que s'obre després de la conferència de Berlín és un llarg compàs d'espera per resoldre una de les qüestions fonamentals del canvi climàtic i que el ministre de medi ambient de Brasil, Antonio Dayrell de Lima, exposà amb una claredat insuperable: **«El Nord no pot acordar una estratègia comuna per abordar el canvi climàtic perquè no ha resolt encara com competirà en el mercat mundial del medi ambient. La competitivitat de les seves empreses és el que el preocupa, no la qüestió del canvi climàtic i les seves conseqüències.»**

Només així s'explica els extraordinaris jocs malabars que practicaren els països industrialitzats per convertir les seves xifres d'emissions de CO₂ en un xiclet que s'encongia i s'estirava segons les circumstàncies. L'Estat espanyol, sense anar més lluny, la quinzena potència del món per les seves emissions per càpita, aconseguia convertir-se en un país en vies de desenvolupament gràcies al paraigua de la Unió Europea. Mitjançant el subterfugi de comparar les seves emissions amb les dels seus potents socis, el govern espanyol reclama un tracte de favor perquè li deixin augmentar les seves emissions d'un 25% (que el MOPTMA ara assegura que serà d'un 15%). A la mateixa conferència sorgiren els primers botons de mostra de la preocupació a què feia referència el ministre brasiler. Per exemple, els perfils del futur model energètic. Alemanya, França i la Gran Bretanya començaren a dibuixar un horitzó esquixat de centrals nuclears, amb el joiós beneplàcit dels països d'Europa de l'Est i Rússia. Per als EUA, el lema és l'eficiència energètica dels sistemes actuals, sense plantejar-se la necessitat de reduir el consum de combustibles fòssils per la via d'altres fonts alternatives d'ener-

gia. En aquests plantejaments, com en la dificultat per assolir avenços significatius en un terreny on tots estan d'acord que tot el que es faci serà beneficiós, encara que no hi hagi canvi climàtic, s'hi amaguen els dos aspectes més intractables de la protecció del medi ambient. Per una part, la vinculació entre creixement econòmic i emissions de CO_2 , que ha estat la constant durant tot aquest segle. La recerca d'alternatives s'ha convertit ara en una qüestió d'urgència indefugible davant les dades que ens tornen els sistemes vius del planeta, incloent-hi la dinàmica del clima. Per altra banda, però estretament relacionat amb això, hi ha la qüestió dels terminis polítics i els terminis mediambientals. A Berlín era inocultable la preocupació per les repercussions electorals de qualsevol mesura d'ajust de la producció o de restricció del consum. La frontera quadriannual dels sistemes polítics és una dada que no retroalimenta positivament les nostres relacions amb el medi ambient i que, a mesura que passa el temps, tendeix a mostrar el seu pitjor rostre davant la necessitat de prendre mesures expeditives amb efecte a llarg termini. En aquest context, els governs s'arrisquen a contraure responsabilitats més grans per les seves tímides decisions, perquè si el canvi climàtic es manifesta ni que sigui amb els contorns més lleus dels models científics, la població passarà factura ara pel principi de cautela practicat malgrat que l'avalí amb el seu suport quotidià a l'espiral del consum ●

L.A.F.H.